

Het vermogen van de kerk

Je bent vaak rijker dan je denkt!

Als kerkrentmeesters beheren we het vermogen van de kerk. Vaak denken we daarbij aan financiële reserves, beleggingsopbrengsten of het onderhoudsfonds. Maar vermogen is méér dan geld alleen. Het is een verzameling van middelen die de kerk in staat stelt haar roeping te vervullen. In dit artikel verkennen we waarom vermogen een middel is – en geen doel – en hoe het begrip vermogen breder is dan alleen financieel kapitaal.

TEKST JETZE KEMPENAAR BEELD PROTESTANTSE GEMEENTE ALMELO

Vermogen is een middel, geen doel

De kerk is geen financiële instelling. Haar bestaansreden ligt in het dienen van God en mensen. Een financieel vermogen is daarin ondersteunend en geen doel op zich. Het stelt de kerk in staat om haar continuïteit te waarborgen. Reserves helpen om schommelingen in inkomsten op te vangen en plannen op lange termijn te realiseren. Daarnaast biedt een vermogen ruimte voor missie en diaconaat. Je kunt het vermogen investeren in mensen, projecten en presentie in de samenleving. Daarmee geef je concreet invulling aan wat je als kerkelijke gemeenschap wilt zijn en betekenen. Met vermogen komt ook de verantwoordelijkheid voor het beheer.

Als kerkrentmeesters zijn we verantwoordelijk voor een goed rentmeesterschap. Dat betekent ook en vooral dat we zorgdragen voor wat ons is toevertrouwd; voor nu en met het oog op volgende generaties.

Het rapport Werkzaam Vermogen van de Protestantse Kerk Nederland (2020) stelt nadrukkelijk: “Maak je vermogen werkzaam ten dienste van het Koninkrijk van God.” Vermogen moet dus niet bewaard worden om het bewaren zelf, maar bewust en toekomstgericht ingezet worden. De vraag is niet: hoeveel vermogen hebben we? Maar: wat doen we ermee in het licht van onze missie? Een gemeente met een goed gevulde kas, maar zonder visie op besteding, loopt het risico dat geld een doel op zich wordt. Dat kan leiden tot behoudzucht, besluiteloosheid of zelfs wantrouwen binnen de gemeente. Vermogen vraagt om beweging en niet om stilstand. Het moet bijdragen aan dat wat je wilt bereiken als kerkelijke gemeente.

Vermogen is breder dan geld

Vermogen wordt vaak, ook door VKB Kerkrentmeesters, gedefinieerd als de bezittingen van de gemeente, zoals beleggingen, spaartegoeden, onroerend goed en pachtgronden. Dit is uiteraard een juiste financiële benadering, maar er is meer dan dat.

Gebouwen

Kerkgebouwen zijn niet alleen stenen, maar plekken van ontmoeting, bezinning en gemeenschap. Hun waarde ligt in wat er binnen gebeurt. Denk aan het openstellen van de kerk voor buurtactiviteiten, stilteplekken, exposities of maatschappelijke initiatieven.

Mensen

Vrijwilligers, ambtsdragers en professionals vormen hét sociale kapitaal van de kerk. Hun inzet, kennis en betrokkenheid zijn onmisbaar en van onschatbare waarde. Investeren in toerusting en waardering is investeren in vermogen. Samen sterk voor de kerk!

Vertrouwen

De kerk leeft bij de gratie van vertrouwen. Vertrouwen van leden, van de samenleving, van partners. Transparant financieel beleid, duidelijke keuzes en open communicatie dragen bij aan dit relationele vermogen.

Kennis en ervaring

De opgebouwde expertise binnen kerkenraden, commissies en landelijke organisaties is een waardevolle bron. Door kennis te delen en te borgen, versterken we het collectieve vermogen van de kerk.

Netwerken en relaties

De verbindingen die een gemeente heeft met andere kerken, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en lokale overheden vormen een strategisch vermogen. Samenwerking kan leiden tot gedeelde middelen, gedeelde missie en grotere impact.

Door deze vormen van vermogen te herkennen en te waarderen, ontstaat een rijker beeld van wat je als kerk in huis hebt en hoe dat ingezet kan worden voor je leden en je omgeving. En als er dan extra financieel vermogen nodig is, dan draagt het vast en zeker ook bij aan het vinden hiervan.

Praktische handvatten voor kerkrentmeesters

Hoe geef je als kerkrentmeester concreet vorm aan deze bredere visie op vermogen? Enkele suggesties:

- Maak vermogen bespreekbaar in de kerkenraad en binnen de gemeente: Niet alleen de cijfers, maar ook de betekenis ervan. Wat willen we mogelijk maken met ons vermogen? Welke keuzes passen bij onze identiteit als gemeente? Zo gaat vermogen leven, ook voor ambtsdragers die minder geïnteresseerd zijn in de financiën.
- Breng alle vormen van vermogen in kaart: Denk aan een inventarisatie van menskracht, gebouwen, netwerken en kennis. Dit kan helpen bij de beleidsvorming en het stellen van prioriteiten.
- Stel doelen op basis van je missie: Laat investeringen en uitgaven aansluiten bij de kernwaarden van de gemeente.

Vermogen moet in dienst staan van wat de gemeente wil betekenen; binnen én buiten de muren van de gebouwen.

- Wees transparant: Deel met gemeenteleden hoe vermogen wordt ingezet en waarom. Dat versterkt het vertrouwen en vergroot de betrokkenheid. Denk aan een jaarlijkse ‘vermogensverantwoording’ naast de financiële jaarrekening.
- Durf te investeren: Soms is het nodig om risico's te nemen, bijvoorbeeld door te investeren in een nieuw initiatief, een verbouwing of een missionair project. Vermogen dat stilstaat, verliest waarde. Vermogen dat werkt, draagt vrucht.
- Gebruik de VKB: De kennisbank van VKB Kerkrentmeesters biedt praktische informatie over financieel beleid, vastgoedbeheer en toerusting. Ook het rapport Werkzaam Vermogen is hier beschikbaar.

Ware rijkdom van de kerk

Vermogen is een zegen – mits we het zien als middel om te dienen. Door breder te kijken dan geld alleen, ontdekken we hoe rijk de kerk werkelijk is. En hoe we als kerkrentmeesters mogen bijdragen aan een toekomst waarin die rijkdom vrucht draagt. De uitdaging is om vermogen niet te beschermen uit angst, maar te beheren met vertrouwen. Niet te bewaren voor later, maar te benutten voor nu – in het besef dat we geroepen zijn om te bouwen aan een levende gemeenschap van geloof, hoop en liefde. Je bent vaak rijker dan je denkt!

Uit de praktijk

Almelo zet meer dan financieel vermogen in

Door oog te hebben voor de mensen en verbanden die de gemeente vormen, gebruik te maken van bestaande kennis en ervaring en zorgvuldig om te gaan met het vertrouwen in de gemeenten, liet de Protestantse Gemeente Almelo in samenwerking met VKB-partner Kerkvitaal zien dat het vermogen van de kerk breder is dan de financiële situatie. Je leest dit praktijkverhaal op www.kerkrentmeester.nl/procesbegeleiding-almelo.

